

วารสาร มหาจุฬาราชการ

Mahachula Academic Journal

ISSN : 2408 - 1078

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑ Vol.5 No.1 January - June 2018

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

วารสาร มหาจุฬาราชการ Mahachula Academic Journal

ISSN : 2408 1078

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๑

Vol.5. No.1 January – June 2018

● วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ ราย ๖ เดือน (ปีละ ๒ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนานุกรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหาสาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

■ บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

■ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อบทความ

■ ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● เจ้าของ

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอลำไย จังหวัดพิจิตร ๓๖๐๐๐

๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓

www.jma.mcu.ac.th

● ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬาลงกรณวิชาการ

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

อธิการบดี

พระราชปริยัติกวี, ศาสตราจารย์ ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พระราชปริยัติมุนี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

พระครูโสภณพุกาศาสตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะครุศาสตร์

พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● บรรณาธิการ

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

● หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายสุชนา ศิริธัญญ์

● กองบรรณาธิการ :

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร.วีรชาติ นิมอนงค์

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายสุภฐาน สุดาจันทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาวิทยาลัย (Peer Review)

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

พระราชปรีดีทิพย์, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระราชปรีดีทิพย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังษิ์ สุทนต์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาร์ตน์ บรรเทากุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.แสง นิลนามะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ดวงเพชร สมศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

■ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ราชบัณฑิต

ศาสตราจารย์ ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนธิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันท์แก้ว

มหาวิทยาลัยบูรพา

(๕)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานภาพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน
รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศรี
รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษิตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร
ดร.วีรชาติ นิมนองค์
ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตระ
ดร.มารุต พัฒนา
ดร.วันชัย สุขตาม
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พิธีงานอักษร

พระมหาเอกลักษณ์ จิตตเทโว
นายสุภูฐาน สุดาจันทร์
นายธานี สุวรรณประทีป
นายสุรัตน์ คำโสภา

งานสมาชิก

นายสุภูฐาน สุดาจันทร์

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำง

นายสินชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ชวดรัมย์
นายสันทัต จันทร์ทาทอง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายพนพล เพ็ญประชุม

- **นิตกร**

นายรัช แย้มปัว

- **ภาพ/ศิลปะ**

พระมหาสุระศักดิ์ ชีรวโส

- **ออกแบบปก**

ดร.จุฬารัตน์ วิชานาติ

- **จัดรูปเล่ม**

นายสมบุญณ์ เพ่งพิศ

- **พิมพ์ที่**

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๑๑- ๑๗ แขวงบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๔ โทรสาร ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๓

- **จำนวนที่ตีพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม**

วารสารมหาจุฬาริชาการ
เป็นสมาชิกเครือข่ายวารสารวิชาการ
ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (JSH)

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑ ได้รวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ได้ส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีคณาจารย์ได้มีโอกาสได้ศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระศาสนา อันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ในครั้งนี้ กองบรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายประสานงาน ได้รับเกียรติจากผู้เขียนทั้งภายในและภายนอก ส่งบทความทางวิชาการ เพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน ๑๗ บทความ แบ่งเป็นบทความวิจัย ๑๕ และบทความวิชาการ ๒ อีกทั้งมีบทวิพากษ์หนังสือซึ่งรายละเอียดบทความต่างๆ กองบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปภายในเล่ม ดังนี้

บทความวิจัยที่ ๑ เรื่อง “การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทาง” โดย ศ.ดร.วัชร งามจิตจรเจริญ, ผศ.ดร.ณัฏฐิ์ ศรีดี และ ผศ.ดร. ปัญญา คล้ายเดช อาจารย์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาริชาต ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน จากผลการวิจัย พบว่า ๑) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ๒) การพัฒนาการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาใน ๖ ประเด็น เช่น การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ ๓) การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ยังมีศักยภาพสูง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นมาที่ยาวนาน มีที่พัก การคมนาคม และการสื่อสารที่เชื่อมโยงกัน พร้อมเสนอแนะข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เช่น ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมโดยให้มีการจัดการภายในอย่างเป็นระบบ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและเครือข่ายต่างๆ ควรมีการร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่นในการเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม

บทความที่ ๒ เรื่อง “ผลกระทบของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรมขององค์การ” โดย ผศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน, ดร.วันชัย สุขตาม และ ดร.สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้เสนอวัตถุประสงค์คือเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงผลกระทบของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรมขององค์การโดยพยายามอธิบายให้เห็นถึงผลกระทบของการสร้างองค์การ

แห่งการเรียนรู้ในภาพรวมที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรมขององค์กรใน ๕ ด้านคือ ด้านความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ด้านความสามารถทางนวัตกรรมตลาดด้านความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ ด้านความสามารถทางนวัตกรรมพฤติกรรม และด้านความสามารถทางนวัตกรรมกลยุทธ์ จากการศึกษาพบว่า การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อความสามารถทางนวัตกรรมขององค์กรทั้งในด้านความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ความสามารถทางนวัตกรรมตลาด ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ ความสามารถทางนวัตกรรมพฤติกรรม และความสามารถทางนวัตกรรมกลยุทธ์ อันนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมรวมถึงการสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันอย่างมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาว

บทความวิจัยที่ ๓ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์พุทธธรรมในสาขาวิชาชีวิตและความตายคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดย ผศ.ดร.เริงชัย หมื่นชนะ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิบายถึงพุทธธรรม คือธรรมะ ที่เป็นคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีถึง ๘๔,๐๐๐ ธรรมขันธ์(กอง)ที่พระองค์ได้ศึกษาค้นพบเกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตและได้นำออกมาเผยแผ่เปิดเผยแก่ชาวโลก ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นมาในโลกนี้หรือไม่อุบัติขึ้นมาในโลกนี้ก็ตาม ความจริงตามธรรมชาตินั้นๆ ก็มีอยู่แล้ว สาขาวิชาชีวิตและความตาย เป็นสาขาวิชาเดียวและเป็นสาขาแรกที่เปิดในประเทศไทยที่ให้ความสนใจศึกษาพุทธธรรมที่สามารถนำไปใช้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและความตายและได้เปิดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จากการวิจัยพบว่า นิสิตที่สนใจเข้ามาศึกษานั้นมีทั้งที่เป็นเยาวชนวัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ มีทั้งจบปริญญาโท ปริญญาเอก อาชีพก็มีหลากหลาย มีทั้งทหาร ตำรวจ ครูอาจารย์ พยาบาล แพทย์ นายแบบ นางแบบ ข้าราชการ เข้ามาศึกษา แต่ละคนที่เข้ามาก็มีคำถามที่อยากจะค้นคว้าหาความจริง พร้อมให้ข้อเสนอแนะว่า ในสาขานี้ นิสิตจะต้องรู้จักบูรณาการหลักจิตวิทยาและพุทธธรรมต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนเหมาะสมตามกรอบของวิทยาศาสตร์

บทความวิจัยที่ ๔ เรื่อง “พระอินทร์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท” โดย ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายถึงวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงเหตุผลของการมีปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับพระอินทร์ในคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งในพระไตรปิฎกและอรรถกถา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การมีเรื่องราวของพระอินทร์ปรากฏอยู่มากในคัมภีร์ของพระพุทธศาสนานั้นเป็นเพราะศาสนาพราหมณ์โดยเฉพาะในยุคพระเวทให้ความสำคัญกับพระอินทร์เป็นอย่างมาก มีบทสวดสรรเสริญบูชาพระอินทร์โดยเฉพาะโดยอธิบายว่า ผู้ที่จะเป็นพระอินทร์ได้จะต้องกระทำความดีด้วยการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และ

(๘)

ปฏิบัติตามวัดตบ ๗ ประการ เป็นผู้มึนจิตใจเมตตา อ่อนน้อมถ่อมตน พร้อมทั้งปรับบทบาทของพระอินทร์ ให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ฉะนั้น การมีปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับพระอินทร์เป็นจำนวนมากในคัมภีร์ของพระพุทธศาสนานั้น เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับพระอินทร์จากแนวคิดของพราหมณ์ให้เป็นพระอินทร์ที่สอดคล้องกับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา

บทความวิจัยที่ ๕ เรื่อง “ศึกษาวิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อทักษะการฟัง การพูดและการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดย ผศ.ดร.วีระกาญจน์ กนกกุลเมศ จาก มจร กล่าวถึงวัตถุประสงค์ มีสาระสำคัญ เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านการฟัง การพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ และศึกษาเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการสอนภาษาอังกฤษแบบตอบสนองด้วยท่าทางและการเล่าเรื่อง ระเบียบวิธีวิจัยและกลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ ชั้นปีที่ ๑-๔ จำนวน ๑๘๖ รูป/คน จากแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์จากการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเชิงอนุมานโดยใช้สถิติ ผลการวิจัยพบว่า การสอนภาษาอังกฤษแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่อง ก่อนมีการสอนในชั้นเรียน นิสิตมีความรู้ด้านการฟัง การพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีการสอนอีกครั้งหนึ่ง อยู่ในระดับ มาก เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ ๐.๐๐ จากการสัมภาษณ์นิสิตให้ข้อมูลว่า การสอนดังกล่าวทำให้เข้าใจภาษาอังกฤษง่าย จดจำคำศัพท์ได้แม่นยำมากขึ้น และมีโอกาสได้แสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ

บทความที่ ๖ เรื่อง “พุทธญาณวิทยากับภูมิปัญญาไทยเรื่องพระสังกัจจายน์กับพระศรีอารยเมตไตรยอนาคตพุทธเจ้า” โดย ดร.วีรชาติ นิมนองค์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กล่าวถึงสาระสำคัญ เพื่อเป็นการตอบปัญหาว่า ทำไมชาวพุทธจึงเข้าใจสับสนในเรื่องพระสังกัจจายน์กับพระศรีอารยเมตไตรย โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาพุทธญาณวิทยากับทฤษฎีญาณวิทยายุคใหม่ แนวเดิมและยุคใหม่แนวใหม่ (New Epistemology) คือการตีความ (Hermeneutics) ทั้งโดยทั่วไป (ตะวันตกและตะวันออก) และในพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเรื่องประวัติพระสังกัจจายน์ เปรียบเทียบกับพระศรีอารยเมตไตรย และ ๓) เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎีญาณวิทยาทั้งเก่าและใหม่ในการทำ ความเข้าใจเรื่องพระสังกัจจายน์เปรียบเทียบกับพระศรีอารยเมตไตรยของมหายานจีน ผลจากการศึกษาพบว่า ทฤษฎีการตีความแนวใหม่ไม่ได้ปฏิเสธแนวเดิม เพียงแต่เสริมและบูรณาการเข้ากันเท่านั้น เช่น ทฤษฎีเจตนาผู้แต่งของชโลมาเคอร์ยังเป็นการใช้นัยที่อยู่บนฐานของเจตนาผู้แต่งและภาษาของผู้แต่งคือยังมีกฎเกณฑ์เหมือนหลักนัย การตีความเชิงพุทธไม่ได้ละทิ้งหลักศรัทธา ๑๐ หลักปัญญา ๓

และหลักศึกษา ๓ เพียงแต่บูรณาการอุปถัมภ์ธรรมเข้าไปและวิเคราะห์ด้วยหลักอนุพัพมรรคและอุปายโกศลวิธี

บทความวิจัยที่ ๗ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดย อาจารย์ชาติรี วงศ์สายสิน, ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กล่าวถึงสาระสำคัญของการวิจัยว่ามีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ เช่น เพื่อศึกษาองค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ วิธีดำเนินการวิจัยประชากร เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒,๔๘๘ คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๔๔ คน โดยใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ มี ๕ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาบุคคลแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแบบแผนความคิด ด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการพัฒนาทีมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการคิด ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้รูปแบบที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบการพัฒนา

บทความวิจัยที่ ๘ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนางานองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดย อาจารย์จตุพร งามสงวน, ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้เสนอวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ เช่น เพื่อศึกษาองค์ประกอบขององค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนางานองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครู จัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และประเมินรูปแบบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ๓๓ คน และครู ๓,๓๕๕ คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการพัฒนาขององค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมี ๙ องค์ประกอบ ได้แก่ การมองภาพอนาคต การกำหนดกลยุทธ์ปฏิบัติงาน การจัดกระบวนการและทรัพยากร การสนับสนุนบุคลากรและทีมงาน การใส่ใจสวัสดิการนักเรียน การดูแลผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการองค์ความรู้ การมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการสืบสานผลลัพธ์ความสำเร็จ ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนางานองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานพัฒนางานองค์การให้มีลักษณะเป็นองค์การสมรรถนะสูง ผลการตรวจสอบการสร้างรูปแบบ มีความเป็น

(๑๐)

ประโยชน์ (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐) มีความเป็นไปได้ (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐) มีความเหมาะสม (ร้อยละ ๙๐.๐๐) มีความถูกต้อง (ร้อยละ ๑๐๐.๐๐) เป็นต้น

บทความวิจัยที่ ๙ เรื่อง “คุณค่าและอิทธิพลของกลุ่มปราสาทขอมที่มีต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์” โดย พระมหาณอม อานนโท, พระครูศรีปัญญาวิกรม, ดร., ดร.ปิยวัฒน์ คงทรัพย์ คณาจารย์จากวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มจร. ได้เสนอวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอม ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์คุณค่าและอิทธิพลของกลุ่มปราสาทขอมที่มีต่อชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำการศึกษาสำรวจโบราณสถานกลุ่มปราสาทขอมที่มีอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน ๖๙ แห่ง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เรื่องคุณค่าและอิทธิพลของกลุ่มปราสาทขอมที่มีต่อชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์กับนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลกลุ่มปราสาทขอม ประชาชน คณะสงฆ์ ข้าราชการ และปราชญ์ท้องถิ่น ด้านคติความเชื่อพบว่า การสร้างปราสาทขอมเริ่มแรกเป็นการสร้างตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ เพื่อเป็นการจำลองจักรวาล โดยเฉพาะเมืองสวรรค์ว่ามีอะไรเป็นส่วนประกอบบ้าง เป็นต้น ด้านคุณค่าพบว่า ทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ว่าจะเป็นของที่ระลึก อาคารบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย แหล่งเรียนรู้ด้านโบราณสถาน ก่อให้เกิดรายได้เสริมแก่ชุมชน จากการนำเอาเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของปราสาทขอมมาสร้างสรรค์งานฝีมือและของที่ระลึก เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ ส่วนด้านอิทธิพลพบว่า ทำให้บุคคลยอมปฏิบัติตามคล้อยตาม เห็นตาม ในสิ่งที่ตนได้พบเห็น มีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์

บทความวิจัยที่ ๑๐ เรื่อง “พุทธบูรณาการการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำกัด” โดย พันตำรวจโท สมบัติ แจ้งเจริญ ได้เสนอวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำกัด มีการดำเนินงาน และการบริหารงานของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจได้ตามหลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และมติที่ประชุมทุกอย่างส่งผลให้สหกรณ์มีความมั่นคง เข้มแข็ง มีการฝากเงิน มีการกู้ยืมเงิน เป็นที่พึ่งทางการเงิน และก่อให้เกิดประโยชน์แก่มวลสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งผู้ฝากเงิน ทั้งผู้กู้ยืมเงินโดยส่วนรวม ส่วนการบูรณาการการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรให้มีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น ๑) หลักอิทธิบาท ๔ ๒) หลักพรหมวิหาร ๔ ๓) หลักธรรมาสน์ธรรม ๔ ๔) หลักสังคหวัตถุ ๔ เมื่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สหกรณ์นำหลักธรรมทั้ง ๔ หมวดมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานก็จะทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทความวิจัยที่ ๑๑ เรื่อง “การกำหนดนโยบายและมาตรการจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ CNG/NGV” โดย.ธนเชษฐ อัครปภาวัฒน์, รศ.ดร. เอกพร รักความสุข มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้เสนอวัตถุประสงค์ ๒ ข้อ เพื่อศึกษา (๑) บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานในการกำหนดนโยบายและมาตรการจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ CNG/NGV และ (๒) ผลกระทบต่อผู้บริโภคจากนโยบายและมาตรการจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ CNG/NGV ผลการวิจัยที่พบ (๑) คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ยังไม่มีอิสระ และไม่สามารถแยกการกำกับดูแล การกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานออกจากกันได้อย่างแท้จริง (๒) ข้าราชการระดับสูงกระทรวงพลังงานมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับ บมจ. ปตท. จำกัด (๓) ผลกระทบต่อผู้บริโภคมาจาก บมจ. ปตท. ผูกขาดในกิจการก๊าซธรรมชาติ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ อีกด้วย

บทความวิจัยที่ ๑๒ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ” โดย นายอุดร เขียวอ่อน ได้นำเสนอวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ และเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และ การวิจัยเชิงปริมาณ คือ การใช้แบบสอบถามพระธรรมทูตต่างประเทศที่เผยแพร่พระพุทธศาสนา หรือพระสงฆ์ที่เป็นเจ้าอาวาส หรือพระสงฆ์ที่เป็นผู้ดูแลวัดในสหรัฐอเมริกา จากการใช้แบบสอบถามพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ๑๕๓ ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ มีองค์ประกอบ ๔ องค์ประกอบ คือ ๑) วัตถุประสงค์ในการพัฒนา ๓ ข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ๒) เนื้อหาของการพัฒนาที่ประกอบด้วย ๕ คุณลักษณะมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ๓) กระบวนการพัฒนาที่ประกอบด้วยหลักการ และวิธีการพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ๔) การประเมินผลใน ๔ มิติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

บทความวิจัยที่ ๑๓ เรื่อง “การพัฒนาการบริการสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔” โดย นางสาวพนิดา ภู่งามดี, รศ.ดร.เอกพร รักความสุข มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ได้เสนอวัตถุประสงค์ ๔ ข้อ เช่น (๑) เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุในอดีตและปัจจุบันในช่วงการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑-๑๑ (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๕๙) (๒) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐในการให้บริการสาธารณะเพื่อดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบัน (ช่วงปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) พบผลการวิจัยดังนี้ (๑) การระบุถึงสาเหตุของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของหน่วยงานต่างๆ

(๑๒)

สอดคล้องกัน แต่ผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๖๔) ในส่วนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ คือ การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ (๒) กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักด้านการให้บริการสาธารณะเพื่อดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบัน โดยใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติและระดับกระทรวง กลไกศูนย์การพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ และการทำงานลักษณะเครือข่าย ในขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) เริ่มกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกลุ่มผู้สูงอายุอย่างชัดเจน

บทความวิจัยที่ ๑๔ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตสำหรับวัดในประเทศไทย” โดย นางสาวสุธีรา งามเกียรติทรัพย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารห้องสมุดวัดในประเทศไทย เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตสำหรับวัดในประเทศไทย เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตสำหรับวัดในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ๑) บทบาทความสำคัญในการเป็นแหล่งการศึกษาของวัดลดลง เทคโนโลยีในปัจจุบันมีความทันสมัยและหลากหลาย ทำให้ความสนใจในการใช้ห้องสมุดลดลง ทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดไม่น่าสนใจ ที่ตั้งของห้องสมุดไม่อยู่ในจุดที่สัญจรไปมาสะดวก ความสะดวกสบายในการเข้าถึงสารสนเทศ ทำให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดลดลง เวลาเปิดบริการไม่แน่นอน ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร ขาดงบประมาณ ๒) องค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วยความพร้อมด้านกายภาพ การจัดการ และการบริการ ส่วนที่ ๒ การบริหารงานประกอบด้วย วัสดุทัศน การต้อนรับ งบประมาณ กิจกรรม พื้นที่ และผู้ใช้ และส่วนที่ ๓ ผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย ประโยชน์ที่ดี มีคุณภาพดี มีคุณค่าและจริยธรรมที่ดี ๓) ระดับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตสำหรับวัดในประเทศไทย มีจำนวนสูงมาก รายละเอียดปัจจัยพื้นฐานอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการบริหารตามลำดับ

บทความวิจัยที่ ๑๕ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลระบบการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดย นางสาวกัญญานาคศรีม่วง, ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เสนอว่า ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันกันมากขึ้น องค์กรจึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล รวมไปถึงการให้บริการที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้าและผลการดำเนินงานที่ดีมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาทักษะพนักงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมี

ประสิทธิภาพ จากการศึกษาความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในครั้งนี้ พบว่า ๑) ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายใน ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และ ด้านการติดตามและประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อ ผลการดำเนินงาน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และ ด้านการเงิน ๒) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีประเภทยุทธศาสตร์ และระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกันมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน ทั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่องค์กรได้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจอยู่ได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง

บทความวิจัยที่ ๑๖ เรื่อง **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย”** โดย นางสาวรัชณี บินยาเซ็น ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เสนอวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าจำนวน การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าความแปรปรวน(Tolerance และค่า VIF) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์แปลผลและนำเสนอ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปีที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอบบัญชี ๕-๑๐ ปี และรับตรวจสอบต่ำกว่า ๕๐ แห่งธุรกิจต่อปี นอกเหนือจากการสอบบัญชีให้ปรึกษาด้านบัญชีหรือภาษี การอบรมและสัมมนาด้านการบัญชี, การสอบบัญชีหรือด้านอื่นๆ มากกว่า ๑๘ ชั่วโมงต่อปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงานโดยความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบอยู่ในระดับมาก ด้านความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ด้านความมีคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมาก มีผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานทางการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

บทความวิจัยที่ ๑๗ เรื่อง **“กระบวนการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนวิถิพุทธ”** โดย นางสาวสนรารัตน์ สงวนทรัพย์, รศ.ดร.สุวิญ รักษ์สัตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย ได้เสนอวัตถุประสงค์ เพื่อ ๑) ศึกษาศีลและกระบวนการรักษาศีลตามหลักพระพุทธศาสนา ๒) ศึกษากระบวนการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ในโรงเรียนวิถิพุทธ ๓) นำเสนอแนวทางส่งเสริมการ

(๑๔)

รักษาศิล ๕ ในโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสังเกตการณ์ สัมภาษณ์เชิงลึก และการเสวนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ศิล คือ เครื่องันมีให้ละเมิดทางกาย วาจา ต่อตนและผู้อื่นเพื่อความผาสุกของสังคม การรักษาศิลต้องมีแรงจูงใจภายในและภายนอก ปลุกฝังพฤติกรรมการเรียนรู้จากความคิดสู่การปฏิบัติ โรงเรียนวิถีพุทธได้บูรณาการศิลปะเพื่อขัดเกลาหล่อหลอมจิตใจเด็ก โดยเน้นการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมตามกรอบมาตรฐาน ๕ ด้าน คือ ด้านกายภาพ และมารยาททางกาย วาจา ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต มีกิจกรรมชาวพุทธประจำวัน ด้านการเรียนการสอน ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ เน้นความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ด้านบริหารจัดการ มีนโยบายที่ชัดเจน ดังนั้น การส่งเสริมการรักษาศิล ๕ ในโรงเรียนวิถีพุทธ ควรมีกิจกรรมในการบริหารจัดการ วางฐานชีวิตทางวินัย ใช้กิจกรรมสัมพันธ์ จัดสรรสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และชื่นชมสนับสนุนคนดี

บทวิพากษ์หนังสือเรื่อง “๔๗ เรื่องต้องรู้ก่อนใช้ยา อย่าให้ยาฆ่าคุณ” โดย นายสุชนา ศิริธัญญะ และนายสุภฐาน สุตาจันทร์ กองบรรณาธิการ ได้นำเสนอในประเด็น “ให้ความรู้สุขภาพองค์รวมเรื่องการใช้ยา ช่วยให้มีชีวิตยืนยาวและแข็งแรง ห่างไกลยาและการรักษาที่ไม่จำเป็น เช่น ถ้าไม่ไปหาหมอ ก็ไม่ต้องตายเพราะยา, ถ้าต้องกินยา ใช้ยา รู้ไว้เลยว่ากำลัง “เสี่ยงตาย”, หมอมักไม่พูดเรื่อง “ผลข้างเคียง” อยู่แล้ว, ในวัย ๗๕ ปี ความดันสูงกว่า ๑๘๐ ทำให้อายุยืน ไม่ต้องกินยาลดความดัน, “แม้มีไข้ก็ไม่กินยา” ก้าวแรกที่จะลดการใช้ยา, ลดปริมาณยาด้วยเคล็ดลับ “ลด ๔ ช่วง”, ลดปริมาณยา “ทีละเม็ด” ทุกๆ สัปดาห์, บอกลา “ยาแก้ปวดหัว” ด้วยวิธี “ตื่นเข้าบำบัด”, บอกลา “ยาระบาย” ด้วย “โยเกิร์ตมือเช้า” หนังสือเล่มนี้เขียนโดย นายแพทย์คนโต มะโกะโตะ (Kondo Makoto) “หมอคุณธรรมแห่งยุค” เป็นแพทย์ประจำภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคโอ และกิงดาว ไตรยสุนันท์ แปล จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย โดย สำนักพิมพ์อินสปายร์ ในเครือบริษัท นามมีบุ๊คส์ จำกัด อ่านหนังสือเล่มนี้แล้วจะเปิดมุมมองใหม่เรื่องการใช้ยาอย่างเข้าใจ ซึ่งคุณหมอตานนี่ได้กล่าวแก่นักศึกษาใหม่ของคณะเภสัชศาสตร์ ในช่วงโมงแรกของการบรรยายแบบนี้เสมอว่า ยาคือพิษ ทุกคนไม่ควรกินยา แต่แพทย์หรือเภสัชจะไม่บอกผู้ป่วยเรื่องพิษของยาเด็ดขาด ดังนั้น จงเชื่อมั่นและฟังเสียงจากร่างกายตัวเองให้ดี

เนื้อหาของบทความเหล่านี้ เป็นบทความวิจัยที่ได้รับจากคณาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาภายนอก เป็นส่วนใหญ่ ล้วนให้มุมมองในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา รวมทั้งพระพุทธศาสนาที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุม

(๑๕)

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดนี้ ผู้ใดต่อการศึกษา สามารถเรียนรู้ได้จากบทความดังกล่าว
ในวารสารฉบับนี้ และพบกันอีกในวารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑

(พระมหาพรชชา ฐมมหาโส, รศ.ดร.)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(๖)
การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว	
ของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม	
เพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน	๑
ศ.ดร.วัชรระ งามจิตรเจริญ ผศ.ดร.ณัฏฐิ์ ศรีดี และ ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	
ผลกระทบของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถ	
ทางนวัตกรรมขององค์การ	๑๖
ผศ.ดร.จิรายุ ทริพย์สิน, ดร.วันชัย สุขตาม, และ ดร.สุรศักดิ์ ชะมารัมย์	
การศึกษาวิเคราะห์พุทธธรรมในสาขาวิชาชีวิตและความตาย คณะมนุษยศาสตร์	
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๓๔
ผศ.ดร.เรียงชัย หมื่นชนะ	
พระอินทร์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท	๔๔
ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	
ศึกษาวิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อทักษะ	
การฟัง การพูดและการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์	
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๖๔
ผศ.ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเศ	
พุทธญาณวิทยากับภูมิปัญญาไทยเรื่องพระสังกัจจายน์	
กับพระศรีอารยเมตไตรยอนาคตพุทธเจ้า	๗๑
ดร.วีรชาติ นิมนงค์	
รูปแบบการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่	
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙๑
อาจารย์ชาติรี วงศ์สายสิน, ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน	
รูปแบบการพัฒนาองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๐๑
อาจารย์จตุพร งามสงวน, ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา	

คุณค่าและอิทธิพลของกลุ่มปราสาทขอมที่มีต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์	๑๑๖
พระมหาถนอม อานนโท, พระครูศรีปัญญาวิกรม, ดร., ดร.ปิยวัฒน์ คงทรัพย์	
พุทธบูรณาการการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธร	
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำกัด	๑๓๒
พันตำรวจโท สมบัติ แจ้จเริญ	
บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกระทรวงพลังงาน	
ในการกำหนดนโยบายและมาตรการจำหน่ายก๊าซธรรมชาติ CNG/NGV	๑๔๔
อาจารย์ธนเสฐรัฐ อัสวปภาวัฒน์, รศ.ดร.เอกพร รักความสุข	
รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ	๑๕๙
นายอุตร เขียวอ่อน	
การพัฒนาการบริการสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	
ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๖๘
นางสาวพนิดา ภู่งามดี, รศ.ดร.เอกพร รักความสุข	
รูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตสำหรับวัดในประเทศไทย	๑๘๔
นางสาวสุธีรา งามเกียรติทรัพย์	
ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลระบบการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงาน	
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	๑๙๖
นางสาวกัญญา นาคศรีม่วง, ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	
แห่งประเทศไทย	๒๐๙
นางสาวรัชณี บินยาเซ็น ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์	
กระบวนการส่งเสริมการรักษาศิลปะ ๕ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	
ในโรงเรียนวิถิพุทธ	๒๑๘
นางสาวนรรัตน์ สงวนทรัพย์, รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์	
บทวิพากษ์หนังสือเรื่อง “๔๗ เรื่องต้องรู้ก่อนใช้ยา อย่าให้ยาฆ่าคุณ”	๒๓๒
นายสุชนา ศิริชัยกร นายสุภูฐาน สุดาจันทร์ กองบรรณาธิการ	

(๑๘)

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๒๔๕
- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณาลงในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๒๕๑
- หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๒๕๓
- ขั้นตอนการดำเนินงานของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๒๕๔

การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน

The development of network and management system of tourism entrepreneurs on Buddhist and cultural tourist promotions in ASEAN Community

ศ.ดร.วัชร งามจิตจรเจริญ, ผศ.ดร.ณัฏฐิ์ ศรีดี, ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช

Prof.Dr.Watchara Ngamchitcharoen, Asst.Prof.Dr.Naddhira Sridee, Asst.Prof.Dr.Panya Klaydesh

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีการกำหนดนโยบายและกลไกให้มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดการเชื่อมโยงและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

๒. การพัฒนาการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาใน ๖ ประเด็น คือ ๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการ ๒) การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวต่างประเทศในราชอาณาจักร ๓) การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียและนานาชาติ ๔) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ๕) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีสำหรับเครือข่าย ๖) การสนองนโยบายของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน

๓. การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ยังมีศักยภาพสูง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นมาที่ยาวนาน มีที่พัก การคมนาคม และการสื่อสารที่เชื่อมโยงกัน

คำสำคัญ : พระพุทธศาสนา, ผู้ประกอบการท่องเที่ยว, การจัดการเครือข่าย

Abstract

This research aimed at studying the development of network and management system of tourism entrepreneurs on Buddhist and cultural tourist promotions in ASEAN Community. From the study, it is clear that

1) Tourism entrepreneurs on Buddhist and cultural tourist promotions in ASEAN have developed the tourist guides, tourist resources, promotion of knowledge to tourists, tourism marketing and zoning management for promotion of activities and advertisement of tourist resources, which lead to connection and development of tourist activities and lead to strategy plan of tourism.

2) The development of network management system of tourism entrepreneurs toward Buddhism and culture is found that 1) Development of quality of product and service, 2) development of outbound tourism management in Thailand, 3) creation of the tourism cooperation in ASEAN and international one, 4) development of tourism personnel, 5) building a good relation for tourism network, 6) response of ASEAN policy

3) Buddhism and culture in ASEAN community still have high latency. There are tourist resources with long background, accommodation, transportation, and connected communications.

Keywords : Buddhism, Tourism Entrepreneur, Network Management

บทนำ

“ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) เกิดจากสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) หรือ “อาเซียน” โดยอาเซียนได้ถือกำเนิดจากการประกาศ “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) มีประเทศสมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้ง ๕ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์ เมื่อปี ๒๕๑๐ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร กลุ่มอาเซียนได้มีการพัฒนาร่วมกันในหลายๆ ด้าน มีการประกาศปฏิญญาอีกหลายฉบับ เพื่อขยายความร่วมมือให้ใกล้ชิดและหลากหลายในหลายเรื่อง เช่น ปฏิญญาวาด้วยเขตแห่งสันติภาพและความเป็นกลาง (Declaration on the Zone of Peace, Freedom and Neutrality) ปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียน (Declaration of ASEAN Concord) เป็นต้น โดยมีการตกลงก่อตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียนขึ้นที่กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย ต่อมาอาเซียนได้ขยายวงสัมพันธภาพออกไปสู่ประเทศในภูมิภาคและมีเพิ่ม

สมาชิกขึ้นเป็น ๑๐ ประเทศ โดยมีประเทศเวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกในภายหลังในเดือนธันวาคม ๒๕๔๐ ผู้นำอาเซียน ได้รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐” กำหนดเป้าหมายหลัก ๔ ประการ เพื่อมุ่งพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งจะประกอบด้วย “เสาประชาคมหลักรวม ๓ เสา” ได้แก่

๑) **เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคงของภูมิภาคอาเซียน** มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง โดยการสนับสนุนส่งเสริม สันติภาพ ความมั่นคง การปกครองแบบประชาธิปไตย การปกครองแบบธรรมาภิบาล การส่งเสริมให้บรรลุความเจริญร่วมกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประชาคมเป็นภูมิภาคที่เปิดกว้าง มีพลวัต และยืดหยุ่นได้ในการตั้งรับภาวะผันผวนของเศรษฐกิจ มีหลักประกันที่จะทำให้เกิดสันติสุขในอาเซียน

๒) **เสาหลักทางด้านเศรษฐกิจ** มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี ๒๐๒๐ ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงินและตลาดทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม พัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน และด้าน “การท่องเที่ยว” เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการไหลเวียนของสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือทั่วทั้งภูมิภาคของประชาคมอาเซียน และมีสถานะการพัฒนาทางเศรษฐกิจในหมู่สมาชิกประชาคมที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งเสริมสร้างเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

๓) **เสาหลักทางสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน** เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม โดยจะมุ่งเน้นไปที่การทำให้เห็นความสำคัญของประชากรในอาเซียนและเป็นสัมพันธภาพระหว่างประชากรของชาติหนึ่งไปสู่ประชากรของอีกชาติหนึ่ง รัฐสภาของ ๑๐ ประเทศจะประสานร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ สมาชิกของประชาสังคมของสมาชิกจะไปมาหาสู่กันแลกเปลี่ยนใกล้ชิดระหว่างบุคลากรด้านการศึกษา สถาบันต่างๆ และภาคธุรกิจภาคเอกชนในประเทศสมาชิก

เสาหลักทั้ง ๓ เสา นั้นจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความมั่นคง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่จะมีการพัฒนา ห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และการขยายตลาดอาเซียนที่มีประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ในบรรดาเสาหลักทั้ง ๓ เสา หลักนั้น เสาหลักด้านเศรษฐกิจและเสาหลักทางสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความร่วมมือด้านการบริการและการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่ากลุ่มประเทศในประชาคมอาเซียนจะมีความแตกต่างทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต และศาสนา แต่ประเทศต่างๆ ยังคงมีจุดมุ่งหมายเดียวกันอันหนึ่ง คือ “การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ” มีกระบวนการพัฒนาในมิติต่างๆ เช่น การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว เป็นต้น ที่จะเป็นสะพานเชื่อมโยงไปสู่การค้า การลงทุน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการสร้างความเข้าใจระหว่างกันของประชาชนในประชาคมอาเซียนและนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน

ในมิติของการท่องเที่ยว พบว่า การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้มีการเดินทางท่องเที่ยวของประชาชนในกลุ่มอาเซียนจำนวนมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย ยังคงเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงไป ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น รัสเซีย และกลุ่มประเทศยุโรป อเมริกา ตามลำดับ^๑ ในขณะที่สถานการณ์การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศในอาเซียนก็มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ทำให้เห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคน และการเสริมสร้างจิตสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมได้

สถานที่ท่องเที่ยวนั้นไม่ว่าจะตั้งอยู่ในประเทศใดก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ ซึ่งลุนเบิร์ก (Lundberg) กล่าวว่า องค์ประกอบ การท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย

- ๑) ร้านอาหาร ชุมชน วัด สถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๒) ที่พัก ประกอบด้วย โรงแรม รีสอร์ท คอนโดมิเนียม บ้านจัดสรร ฯลฯ
- ๓) การขนส่ง ประกอบด้วย รถยนต์ เครื่องบิน รถเช่า รถบัส รถไฟและเรือ
- ๔) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การศึกษาตลาด การศึกษาความเป็นไปได้ด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และสถาบันการเงิน

^๑ กรมการท่องเที่ยว, กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในปี ๒๕๕๔ และแนวโน้มปี ๒๕๕๕. (กรมการท่องเที่ยว, กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๕).

๕) การวิจัยทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประชากร พฤติกรรม จิตวิทยา การวิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์

๖) ส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งชาติ สำนักการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค และสำนักงานการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น

๗) นักการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย ตัวแทนนำเที่ยว บริษัทนำเที่ยวและบริษัทนำเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล

๘) สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ เมือง สถาปัตยกรรมที่สวยงาม

๙) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการ ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติ สถานที่ตั้งแคมป์ การแสดงดนตรี คอนเสิร์ต และโรงมหรสพ

๑๐) อื่นๆ ประกอบด้วย สถานีบริการ ศูนย์บริการ ร้านขายของ ร้านเสื้อผ้า การถ่ายภาพ และอุปกรณ์กีฬา^๒

ซึ่งจากองค์ประกอบดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า การที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีการดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยอันหนึ่งที่จะสร้างให้มีการพัฒนาได้นั้น คือ จะต้องมีส่วนประกอบด้านการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง อันได้แก่ เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว เจ้าของร้านอาหาร เจ้าของที่พักเพื่อการท่องเที่ยว เจ้าของกิจการรถนำเที่ยว เจ้าของศูนย์บริการเกี่ยวกับท่องเที่ยว เช่น ร้ายขายของที่ระลึก ร้านถ่ายรูป ร้านนันทนาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นั้น เมื่อมีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ย่อมทำให้ประเทศมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลอันดีต่อเศรษฐกิจของประเทศได้ ซึ่ง ก็, ขอย และมาเค็นส์ (Gee, Choy and Makens) ได้แบ่งองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ๓ กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

๑) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร บริษัทการบิน บริษัทขนส่งต่างๆ ตัวแทนนำเที่ยว ร้านค้าปลีก เป็นต้น

๒) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อมต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจจذبนำเที่ยวธุรกิจผลิตสิ่งพิมพ์การท่องเที่ยว ธุรกิจวิจัยตลาดและข้อมูลตลาดการท่องเที่ยว เป็นต้น

๓) หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยทางตรงและทางอ้อมได้แก่ นักวางแผนและพัฒนา หน่วยงานของรัฐและเอกชน สถาบันการเงิน ธุรกิจก่อสร้าง สถาบันการศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการฝึกอบรม เป็นต้น^๓

^๒ D.E.Lundberg (), **The Tourism Business**, 5th ed, (New York: Van Nostrand Reinhold, 1985).

^๓ C.Y.Gee; D.J.L.Choy, and J.C.Makens, **The Travel Industry**, 2nd ed, (New York: Van Nostrand Reinhold, 1984)

ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจะต้องมีการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีการจัดการดำเนินงาน...ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ^๔ โดยมีการร่วมมือกันในการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยุคปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมต่างได้รับความนิยมของประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การที่ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจการเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา และทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณีเข้าพรรษา (ตักบาตรดอกไม้ม้, แท้เทียนเข้าพรรษา) ประเพณีออกพรรษา (ตักบาตเทโว) ประเพณีไหว้พระธาตุ เป็นต้น สิ่งที่มีส่วนช่วยกระตุ้นก่อนให้เกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนต่อไปได้ ผู้ประกอบการย่อมมีส่วนสำคัญในกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว และการที่ผู้ประกอบการเพียงหน่วยเดียว หรือ กลุ่มเดียว ไม่อาจจะทำให้การประกอบการนั้นประสบความสำเร็จได้ แต่การที่ผู้ประกอบการทั้งหลายหันมาให้ความร่วมมือกันในการจัดการท่องเที่ยว โดยการมุ่งผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน และร่วมมือกันในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบย่อมจะทำให้การประกอบการท่องเที่ยวดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับในอนาคตอันใกล้นี้ ประเทศไทยกับประชาคมอาเซียนจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันจะมีผลทำให้ประชาชนทั่วทั้งประชาคมอาเซียนเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นในขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะออกไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ในประชาคมอาเซียนเช่นเดียวกัน โดยจะมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่สำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ร่วมของชนชาติในอาเซียนผ่านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีต เช่น เส้นทางศาสนสถานสายมหายาน อาทิ บุโรพุทโธ นครวัด นครธม ปราสาทขอมในไทย และสายเถรวาท เช่น กลุ่มเจดีย์ในพม่า ไทย ลาว เป็นต้น ซึ่งเป็นเส้นทางประวัติศาสตร์ในอดีตที่จะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกร่วมทางวัฒนธรรม โบราณคดี สถาปัตยกรรม ความเชื่อ รวมทั้งการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเพื่อไปสู่การเข้าใจในความเป็นอารยธรรมร่วมกัน

ดังนั้น นักวิจัยจึงทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ประกอบการในประเทศอันเป็นการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

^๔ พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร. พุทธวิธีการบริหารจัดการทางรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารมหาจุฬาลงกรณ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๕๙) : ๔.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน
๒. เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน
๓. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมนักท่องเที่ยวทั้งระดับบุคคลและระดับองค์กร ซึ่งประกอบการอยู่ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ จำนวน ๘๑ คน พระสงฆ์ พระเถระผู้ใหญ่ กรรมการผู้ดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน ๔๐ รูป/คน ผู้ประกอบการนำเที่ยวภาคเอกชน และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ในการสัมมนา จำนวน ๕๐ คน และจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน ๒๐๐ คน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ (Interviews) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมมนาเชิงวิชาการเป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นต้น เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนสามารถวิเคราะห์ได้ออกมาเป็น ๒ รูปแบบใหญ่ๆ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบที่ปรากฏ คือ ๑) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการจัดการเพื่อการเรียนรู้และความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยว และ ๒) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ ความสะดวก ความพึงพอใจและการสร้างสัมพันธภาพ โดยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการจัดการเพื่อการเรียนรู้และความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น เป็นรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากบทบาท หน้าที่ของผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นเจ้าของในฐานะที่เป็นหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น

ตัวแทนวัด/สถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตัวแทนชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว นักวิชาการ ผู้บริหารของการท่องเที่ยวภาครัฐและภาคเอกชน โดยองค์กรและบุคคลเหล่านี้จะกำหนดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและสังคม การพัฒนา กิจกรรมและเครือข่ายการท่องเที่ยวให้เกิดภาคีการจัดการ และเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น และรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและการสร้างสัมพันธภาพ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ การสร้างความสะดวก ความพึงพอใจและการสร้างสัมพันธภาพนี้ ถือว่าเป็นบทบาท หน้าที่ และการส่งเสริมของผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่ในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยวและผู้ประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร บริษัทการบินและบริษัทขนส่งต่างๆ ผู้ประกอบการตัวแทนนำเที่ยว ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการธุรกิจจัดนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตสิ่งพิมพ์การท่องเที่ยว เป็นต้น โดยกลุ่มผู้ประกอบการเหล่านี้ ได้มีการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในมิติที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างรายได้ การกระตุ้นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยว การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ที่พัก การสร้างความพึงพอใจ และการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในระยะยาว

๒. การบริหารจัดการของผู้ประกอบการท่องเที่ยว พบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีพื้นฐานความรู้ การบริการกิจการของตนเอง สามารถสรรหาและฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรและมีระบบสิ่งจูงใจที่เหมาะสม ดำเนินการให้ถูกต้องและสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับภาครัฐ ผู้ประกอบการมีวิธีการจัดการในหลายรูปแบบ มีอุปกรณ์ที่พร้อม พร้อม มีการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่ยังไม่ถึงวิธีการแบบดั้งเดิมคือการส่งโบรชัวร์ให้ลูกค้าโดยตรง โดยมีเป้าหมายเพื่อจะหาลูกค้าเข้ามา ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้ประกอบการต้องมีความรู้มาก ไม่ถูกหลอกลวง สร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้า แบ่งระบบการบริหารจัดการต่างๆ ดังนี้

๑) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว (Tourist Guide Development) มีการคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มคำ เพื่อสร้างความพึงพอใจต่อลูกค้าและบริษัทให้มากที่สุดเพื่อให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำอีก มีการฝึกฝนให้เหมาะสมกับสภาพการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมที่ต้องมีความเข้าใจในพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมและเข้าใจในกลุ่มลูกค้าด้วยโดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกการให้บริการของบุคลากรเป็นสำคัญ